

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**IOAN. PETRI || MAFFEI, || BERGOMATIS, || E SOCIETATE ||
IESV, || HISTORIARVM || INDICARVM || LIBRI XVI. ||
SELECTARVM, ITEM, EX || INDIA EPISTOLARVM || LIBRI
IV. ||**

Maffei, Giovanni Pietro

Coloniae Agrippinae, Anno M.D.XC.

VD16 M 105

Honoribus in Societatem nostram Ignatius aditum obstruit. Cap. XVIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64627](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64627)

Honoribus in Societatem nostram Ignatianam
tum obstruit.

Caput XVIII.

TQVE ijs difficultatibus penitenti
Societas, prosperum Deo iudicio
sum tenere videbatur, cum tunc re-
fus in eam coorta tempestate et pro-
dem grauior & periculosa, pro-
speciem lenior blandi quae in spe-
per Germaniam varijs loca. Domini
vineam excolebant, Claudius Iaius e-
nus, virtutem & sanctitatem suam cum
tum Romanorum Regi Fernando ita
Rex nullum profus ad curandas animas
rale munus aptiorem existimaret. Is
cum praecclare intelligeret, regni cau-
ligionis ita esse coniunctam, ut quan-
gione detraheretur, tantum de obse-
de imperij maiestate decederet; cōtra
ximè tempore Lutherianam pestem, ve-
diū, quam optimos animarum pasto-
mini diligentia conquirebat. Igitur
dies Tergestinarum Episcopo, quae ciuitas
tū prouincia, quam dixi Iaius, propter
mania imminerebat) circumspēctis
& personis & rebus, denique eccle-
Iaius perspectae sibi virtutis & do-
mandare constituit. Sanè, ut vulgo
di sacerdotia, minime timendum
tum vltro praesertim honorem Clau-
quidē Tergestina cathedra cum in
ampla & honorifica est, tū verò
quæri solet) vestigalibus haud sanè
cta. Verum tamen Rex, ne quid in-
tificae maximo ea de re transigeret;
teras ad ipsam Claudiū dat, Tudecū

Christiana causa commorantem, ac nihil cogitantē mi-
 nis. quarum erat sententia, Tergestinum gregem orbū
 spemali custode, circumquaque frementibus lupis, in
 maximo versari discrimine; dignam esse vigiliam carita-
 te laici, studioq; hominum seruandorum; petere se, vt si a
 Pontifice maximo id ei muneris onerisve imponatur, ne
 recuset subire; & populo vtilem, & sibi gratam operā ve-
 hementer fore. Percussus inopinata re laicus, primò co-
 horruit: non quò detestandum quid sibi oblatum puta-
 ret, sed quòd Episcopus, qua curam gerit animarum, di-
 uinam p̄ne virtutem, & omnibus numeris absolutam
 postulet sapientiam: qua gradus honoris est (& quidem
 ad continendam in officio multitudinē sermē cū splen-
 dore opibusque coniunctus) a spiritu humilitatis ac pau-
 peratis, quem proficitur Societas Iesu, vehementer ab-
 horreat. deinde, vt se ex pauore collegit, fusus in pre-
 ces lacrymasque, etiam atque etiam obtestatus est Deū
 vt ab se tantum discrimen auerteret; neu se primum qua-
 si inuito speciosos titulos honorēve in Societatem ad-
 id tempus intactam inuehi sineret. tum rescripsit ad Re-
 gem, multis rationibus ei suadens, vt tam honorifico iu-
 dicio decoraret alium digniorem, longè imparem suam
 infirmitatem esse oneri: ac demum ita conclusit epi-
 stolam, vt omissis ambagibus, quod petebatur, præcisè
 negaret. Quæ res iam satis incensum studium Regis,
 multò vehementius inflammavit, quòd ita statueret, tā-
 tum in summa virtute & eruditione modestiam, nequa-
 quam priuatæ vitæ quasi tenebris delitescere, sed in edi-
 tissimo fastigio, vt luceret omnibus, collocari oportere.
 Ergo cum ex litteris Claudij diffideret, vllis aut pre-
 cibus aut promissis flecti eius animum posse; per Ponti-
 ficem ipsum, inconsulto vltra Claudio, rem confice-
 re statuit. Ad eum igitur quàm accuratissimè scrip-
 sit, quanto in periculo Tergestina ciuitas versaretur E-
 piscopo desitura: se quidem pro sua parte diligenter cir-
 cumspexisse, quem nominaret aptum ei muneri, nec vl-
 lum inuenisse aptiorē Claudio laico, Societatis Iesu pres-
 bytero, cuius innocentiā doctrinamque exquisitam
 plu-

plurimis rebus esset expertus: sed frustra perstrata
 tasse eius animum, in studio Christianae humanitatis
 defixum, & ab honorum insignibus admodum abhor-
 re adeo alienū, ut nisi pro potestate cogatur, nulla de opor-
 borantis illius ecclesiae tā opportuno praesidio libere
 dae proinde suppliciter se etiā atq; etiā orare solerent
 re, ut Claudium pro imperio iubeat, de laeta de potentia
 la munusque sine tergiversatione recipere, quoniam
 quisque de se ipse minimē alta sentias, ac potius
 se lateat, ita ecclesiasticis functionibus & ipso quod
 tu dignissimus sit. Hec igitur, & alia id genus multa, ad
 Pontificem, & simul Didaco Lasso mandata veniunt, ut
 ut id ipsum & cum Pontifice, & cum quibus opus fuerit
 quam diligentissimē curet, profusque conetur. Eius
 rei fama cum per aulicos quosdā ad Ignatium peruen-
 set, primò haud ita sanè commotus est, nam & Constantia
 constantia, & Pontificis aequitati ac sapientia admi-
 bar; & eiusmodi petitiones iam ante Societatis admi-
 tore, non semel illuserat. Verum tamen ut quae illi
 clarius cerneret, continuò Bernardinum Nisium spe-
 tum erat Pontifici ab epistolis, ac postea ut Car-
 lium numerum cooptatus est) vltro conatus est, ut
 de re familiariter pro amicitia seisceretur. In hoc
 nē grauatē ipsam epistolam Regis ostendit, ad Pon-
 ticem summis cum Claudij laudibus & veneratione
 tentione perscriptam, qua lecta confestim Ignatius
 dem de causa ad Regis oratorem Didacum iussit
 dit: qui litteras item ad se proprie datas detulit,
 quidem magna ex parte ipsius Regis chirographo
 atque etiam postulantis mandantibus, ad quos
 Episcopatus ab se in Claudium collati primo quatuor
 pore auctor fiat Pontifex maximus, eiusque
 tis diploma ritè confectum ad se transmitti. Ignatius
 sed ita, ut nequaquam animo cadere ac deesse
 aduersarijs longè imparem sciret esse, tamen
 minis omni ope sibi contra nitendum existimavit
 in praesentia Didaco suadere conatur, ut ad

boni Societatis tam aliena desinat ipse, & simul ab ea
 nente Regem aliquo pacto deducat. quibus verbis cum
 nihil proficeret, quin potius ab homine rideretur, domū
 regressus quā intenuissimas preces & sacrificia de mo-
 re suis indixit: deinde nactus opportunitatem, facilem-
 que aditum, Pontifici demonstravit quanto res ea dam-
 no esset futura & Societati nostrā priuatim, & Ecclesiā
 vniuersā communiter. non quo dignitatis gradus ac ti-
 tulli ipsi per se mali atque improbandi sint, quippe ad Ec-
 clesiam regendam & ordinum discrimina retinenda in-
 ducti diuinitus: sed quod & perfectos viros requirant,
 quales pauci admodum omnibus sæculis exstiterint, &
 insuper ab huius minimæ Societatis instituto valde alie-
 ni esse videantur. Etenim quibus artibus, quoque spiritu
 excitata & constata sit, eodem profectō alendam & con-
 seruandam esse: non amplitudinis & splendoris nimirū,
 sed humilitatis & parcimonie. Quod si aditus in Socie-
 tatem honoribus pateat; multum utique de vera carita-
 te imminutum iri, quæ nihil omnino habet in vita pro-
 positum, nisi vnus gloriam Dei. nam (vt sunt hominum
 regna) & complures fortasse ad hanc religionem accel-
 lentes opum cupiditate magis, quā diuini obsequij stu-
 dio, & qui nuper adscripti sint, magnitudine laboris, &
 disciplina asperitate defatigatos, vt primum præsentis
 præmij commodum affuisset, mutato repente cursu,
 nouæ spei velificaturos, atque vt maximè in officio cũ-
 di persistant; tamen nisi præsentis iacturæ eatur obuiam,
 sine dubio Societati exitialem (quod Deus auerteret) ex-
 tum imminere. Id adeo vel inde facile perspicere posse,
 quod paucis illis annis, quattuor viris ex ea familia præ-
 ceptis ab eisdem Episcopatus delati sint, quos nisi forti-
 ter alio deinceps atque alio dilabente, breui miseram
 Societatem ipsis luminibus caritatis fuisse. Atque hæc
 quod priuatim ad conseruationem ipsius religionis at-
 tendat. lam, si communem spectemus vtilitatem, nemini
 potest esse quantum ex ea re detrimenti res publica
 acceptura sit. nihil enim omnibus ætatibus equè deplo-
 ra-

randum fuisse, atque in tanto mellis copia raris
 rum inopiam: atque ex ea ipsa paucitate, quae in
 agro additi affixique sint, longè minus inopiam
 quam qui Apostolico ritu soluti ac libentes in
 as peruagentur, ad eamque potissimum
 stianæ partem subleuandam accurrant, qui
 laborare cognouerint. Præterea, ad facientes
 fidem, & animos permouendos, nihil
 tæ ac morum exemplo itaque adhuc
 verbo inuidia) Ecclesiæ non mediocriter
 præterea quod minimè ab eius dictis
 nunc autem, si ad id fastigium extollantur,
 modo fieri posse, ut apud multitudinem
 norum, ambitionis ac leuitatis crimè
 rò fronte, quo vultu, repente aucti ac
 rum insignibus, de imitatione Christi,
 ria, de voluntario sui contemptu ac
 facturi sint? Hisce, alijsque causis
 etiam atque etiam obtestari atque obsecrari
 cietatem primus auctoritate & benignitate
 uerit, ornauerit, auxerit, eam de ab omni
 commoda velit esse liberam, suaque in
 periculoso præsertim tempore tueatur.
 Pontifex perbenignè, ut solebas sic tamen,
 tem hominis admiraretur potius, quam
 probaret. Itaque collaudata initio
 te, sensim flexit orationem, & contra
 eum alia multa disseruit, tum verò ex
 inquit, regis in manu Domini: quasi
 eligendo tantam Fernandi Regis
 diuinitus exstitisse; ac proinde
 luntatem, quam ut obisti ultra oportere
 natus grauius ac dolenter accipere
 qua erat lenitate, ne Dei famulum
 se dimitteret, ad extremum iuber illum
 consultare, precesque ad Dominum
 diem esse facturum. Interea Didacus
 urgebat acerrimè. iamque instabat dies,

tu de Tergestina ecclesia referendum erat. qua re Ignatius cognita, confestim Cardinalium pæne omnium domos, quarum erant multæ longis intervallis inter se distantæ, ingenti diurno & nocturno labore circumijit, singulis eadem illa fere proponens, quæ paulo ante Pontifici maximo. Sed videlicet eorum mentes iam ante occupauerat orator. Itaque mirè obfirmatos offendit in Claudij electione approbanda; partim quod tanti Regis voluntati faderent; partim etiã quod vigilæ & custodes Claudij maximè similes, tam formidoloso tempore, in Ecclesiæ propugnaculis atque speculis ipsimet collocandos putarent. Hæc quoque spectatus Ignatius, vnum reliquum videbat esse remedium, si Fernandum ipsum Regem à suscepto consilio per litteras auocaret, quem pro ipsius pietate virtuteque ita in se suosque animatum nouerat, vt minimè dubitaret, quin cognita re salutem Societatis, Tergestinarum rationibus antelaturus esset. Sed ne illa quidem ratio habebat exitum: quippe insequenti luce de Tergestina cathedra Senatus erat futurus. Ignatius igitur exclusus angustijs temporis, numquã intermissis ad Deum precibus, quasi ad extremum in rebus humanis periculum sese contulit ad Margaritã Austriacam Carolis filiam, de qua supra dictum est, fœminam per id maximè tempus gratia & opibus florentissimam. Hanc pro spiritali necessitudine (erat enim illi à cõfessionibus) sociam quanto in periculo Societas esset, infimis precibus obsecrat, vti Societatis causam in se recipiat; & iam mentem relationem auctoritate tua interposita tamquam differat, quoad Regẽ ipse per epistolã alloquatur, & ad eius responsum accipiat. Fecit illa quod rogabatur, & subito datis ad Pontificem codicillis, operatã dilationẽ impetrauit. ea demum res aliquid laxamenti dedit Ignatio. interim spatium nactus, ad Regẽ scripsit litteras, deprecationis & querimoniarum plenas; illum etiã atque etiã per Christum obsecrans, ne Societatem nuper ad gloriã tantò labore cõstatam, sine causa perditum iret; nõ de ipsius maiestate, regnisq; & se socios esse meritos,

ut ab eo nulla eorum existimationis, fama, salute denique ratio habenda esset, non de fore idoneos viros, quæ Tergestinam capessant, sineret modo sui ceteros homines qua capissent paupertatis & humilitatis via ad Christi gloriam, & salutem animorum sine ulla ratione progre. id si (ut sperabat) permitteret, se & locum amabili beneficio Regi obstructos fore, precebat propterea pietate saluteque numquam intermissuros. Hæc autem que id genus incensis officij religionis rationibus, precibusque minimè restitit Rex: & quamquam inuicem suis rationibus amicorū vilitati posthabitis, quæ fieri videbatur posse; per epistolam iussit carcerem ab instituta, vel potius pæne confecta, athenis delatam. Quæ res vulgata, & Pontificem maximum sacre in Ignatij sententiam adduxit; & Ignatium ipsam ac fructum affecit ingenti lætitia. Itaque & in posterum lætationes decreta, & in præsentia solemnibus hymnis, & ceterarum actionem publicè persolutus est. Ac per hoc constantia sese Ignatius idem opposuit, cum ad ministeriis pinguis sacerdotia, quibusdam vero Cardinalibus etiam deferretur, ac nominatim Franciscus Hispano dynasta, qui amplissimis in eo regno potestatis honoribus, diuino instinctu post vniuersis Cardinalibus mortalibus valere iussis, & sponte deponere Societatis Ducatu, magna hominum admiratione, se addiderat. Quamquam in Aethiopia regno, postmodum Lusitanie Regis rogatu à summo Imperatore nostris iniuncta est; cum ad eam summi Imperatoris ecclesiasticæ dignitatis insignia, & honorum Vicaria dignitates quaerentur, imperanti pro potestate Vicaria dignitates si non potuit, præsertim cum periti reuerentissimi maiores argute conijcerent, nouam hanc vitam, non ad opes & copias, verum ad labores & aperta vitæ pericula destinari.